

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2016 m. birželio 13 d.
(OR. en)

9229/16

ECOFIN 469
UEM 215
SOC 333
EMPL 229
COMPET 303
ENV 348
EDUC 204
RECH 195
ENER 211
JAI 459

PRANEŠIMAS

nuo:	Tarybos generalinio sekretoriato
kam:	Nuolatinių atstovų komitetui / Tarybai
Komisijos dok. Nr.:	9143/16 ECOFIN 434 UEM 184 SOC 298 EMPL 194 COMPET 271 ENV 315 EDUC 171 RECH 163 ENER 176 JAI 421 - COM(2016) 346 final
Dalykas:	Rekomendacija dėl TARYBOS REKOMENDACIJOS dėl 2016 m. Suomijos nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2016 m. Suomijos stabilumo programos

Delegacijoms pridedamas pirmiau nurodytas Komisijos pasiūlymu (dok. COM(2016) 346 final) grindžiamas Tarybos rekomendacijos projektas, kurį peržiūrėjo ir dėl kurio susitarė įvairūs Tarybos komitetai.

TARYBOS REKOMENDACIJA

... m. ... d.

dėl 2016 m. Suomijos nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2016 m. Suomijos stabilumo programos

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 121 straipsnio 2 dalį ir 148 straipsnio 4 dalį,

atsižvelgdama į 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1466/97 dėl biudžeto būklės priežiūros stiprinimo ir ekonominės politikos priežiūros bei koordinavimo¹, ypač į jo 5 straipsnio 2 dalį,

atsižvelgdama į 2011 m. lapkričio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1176/2011 dėl makroekonominių disbalansų prevencijos ir naikinimo², ypač į jo 6 straipsnio 1 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos rekomendaciją,

atsižvelgdama į Europos Parlamento rezoliucijas,

atsižvelgdama į Europos Vadovų Tarybos išvadą,

atsižvelgdama į Užimtumo komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonomikos ir finansų komiteto nuomonę,

¹ OL L 209, 1997 8 2, p. 1.

² OL L 306, 2011 11 23, p. 25.

atsižvelgdama į Socialinės apsaugos komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonominės politikos komiteto nuomonę,

kadangi:

- (1) 2015 m. lapkričio 26 d. Komisija priėmė metinę augimo apžvalgą, kuria pradedamas 2016 m. Europos ekonominės politikos koordinavimo semestras. 2016 m. kovo 17–18 d. Europos Vadovų Taryba patvirtino metinėje augimo apžvalgoje nustatytus prioritetus. 2015 m. lapkričio 26 d. Komisija pagal Reglamentą (ES) Nr. 1176/2011 priėmė Įspėjimo mechanizmo ataskaitą, kurioje Suomija nurodyta kaip viena iš valstybių narių, dėl kurių reikės parengti nuodugnią apžvalgą. Tą pačią dieną Komisija taip pat priėmė rekomendaciją dėl Tarybos rekomendacijos dėl euro zonos ekonominės politikos. Tą rekomendaciją Europos Vadovų Taryba patvirtino 2016 m. vasario 18–19 d., o Taryba ją priėmė 2016 m. kovo 8 d.³ Kaip šalis, kurios valiuta yra euro, atsižvelgdama į glaudžias ekonominės ir pinigų sąjungos šalių ekonomikos sąsajas, Suomija turėtų užtikrinti, kad ta rekomendacija būtų visiškai ir laiku įgyvendinta;
- (2) 2016 m. Suomijos ataskaita paskelbta 2016 m. vasario 26 d. Joje įvertinta Suomijos pažanga, padaryta įgyvendinant 2015 m. liepos 14 d. Tarybos priimtas šaliai skirtas rekomendacijas ir siekiant nacionalinių tikslų pagal strategiją „Europa 2020“. Į ją įtraukta ir nuodugni apžvalga pagal Reglamento (ES) Nr. 1176/2011 5 straipsnį. 2016 m. kovo 8 d. Komisija pateikė nuodugnios apžvalgos rezultatus. Komisijos analizė leidžia daryti išvadą, kad Suomijoje yra susidaręs makroekonominis disbalansas. Visų pirma būtina spręsti sąnaudų konkurencingumo praradimo problemą; ji kaupėsi kelerius metus ir daugiausia atsirado dėl ilgą laiką sparčiau už našumą didėjusio darbo užmokesčio – dėl to nuo 2008 iki 2012 m. smarkiai pablogėjo einamosios sąskaitos balansas. Analizėje taip pat atkreiptas dėmesys į didelę vidutinio laikotarpio ir ilgalaikę riziką viešųjų finansų, kurių būklė jau ir taip sunki, tvarumui;

³ OL C 96, 2016 3 11, p. 1.

- (3) 2016 m. balandžio 14 d. Suomija pateikė 2016 m. nacionalinę reformų programą ir 2016 m. stabilumo programą. Siekiant atsižvelgti į jų tarpusavio sąsajas, abi programos vertintos vienu metu;
- (4) į atitinkamas konkrečioms šalims skirtas rekomendacijas atsižvelgta sudarant 2014–2020 m. Europos struktūrinių ir investicijų fondų programas. Kaip numatyta Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1303/2013⁴ 23 straipsnyje, Komisija, jei tai būtina siekiant remti atitinkamų Tarybos rekomendacijų įgyvendinimą, gali paprašyti valstybės narės peržiūrėti savo partnerystės sutartį ir susijusias programas bei pasiūlyti jų pakeitimų. Kaip naudotusi šia nuostata, Komisija išsamiau nurodė Priemonių, kuriomis Europos struktūrinių ir investicijų fondų veiksmingumas siejamas su patikimu ekonomikos valdymu, taikymo gairėse;
- (5) 2016 m. stabilumo programoje nurodyta, kad išskirtinio atvykstančių pabėgėlių srauto poveikis biudžetui yra didelis, ir pateikta tinkamų įrodymų apie šių papildomų biudžeto išlaidų apimtį ir pobūdį. Kaip teigia Komisija, 2015 m. reikalavimus atitinkančios papildomos išlaidos sudarė 0,05 % BVP ir šiuo metu manoma, kad 2016 m. jos sieks 0,2 % BVP. Pagal Reglamento (EB) Nr. 1466/97 5 straipsnio 1 dalies ir 6 straipsnio 3 dalies nuostatas šios papildomos išlaidos yra priimtinos, atsižvelgiant į tai, kad pabėgėlių srautas yra išskirtinis atvejis, jų poveikis Suomijos viešiesiems finansams yra didelis, o tvarumas nebūtų pažeistas leidžiant laikinai nukrypti nuo koregavimo plano, kuriuo siekiama vidutinio laikotarpio biudžeto tikslo. Todėl 2015 m. reikiamas koregavimas siekiant vidutinio laikotarpio biudžeto tikslo buvo sumažintas siekiant atsižvelgti į tas išlaidas. Kalbant apie 2016 m., galutinis vertinimas, į kurį bus įtrauktos reikalavimus atitinkančios sumos, bus atliktas 2017 m. pavasarį, remiantis Suomijos valdžios institucijų pateiktais stebėjimų duomenimis;

⁴ 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1303/2013, kuriuo nustatomos Europos regioninės plėtros fondai, Europos socialiniai fondai, Sanglaudos fondai, Europos žemės ūkio fondai kaimo plėtrai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondai bendros nuostatos ir Europos regioninės plėtros fondai, Europos socialiniai fondai, Sanglaudos fondai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondai taikytinos bendrosios nuostatos ir panaikinas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1083/2006 (OL L 347, 2013 12 20, p. 320).

- (6) šiuo metu Suomijai taikoma Stabilumo ir augimo pakto prevencinė dalis. 2016 m. gegužės 18 d. Komisija pagal SESV 126 straipsnio 3 dalį parengė pranešimą, nes Suomijos valdžios sektoriaus bendroji skola 2015 m. viršijo 60 % BVP pamatinę vertę. Analizėje padaryta išvada, kad skolos kriterijus laikytinas įvykdytu. 2016 m. stabilumo programoje Vyriausybė planuoja nominaliojo balanso pagerėjimą iki -2,5 % BVP 2016 m. ir toliau iki -1,3 % BVP 2020 m. Vyriausybė planuoja iki 2019 m. pasiekti savo vidutinio laikotarpio biudžeto tikslą – 0,5 % BVP struktūrinį deficitą. Stabilumo programoje numatoma, kad 2019 m. valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP pasieks aukščiausią tašką – 67,4 %, o po to sumažės ir 2020 m. sieks 67,2 %. Makroekonominis scenarijus, kuriuo grindžiamos šios biudžeto projekcijos, yra tikėtinas. Priemonės, kurių reikia norint pasiekti vidutinio laikotarpio biudžeto tikslą 2019 m., nepakankamai konkretizuotos. Remiantis Komisijos 2016 m. pavasario prognoze, esama rizikos, kad 2016 m. bus kiek nukrypta nuo rekomenduojamo koregavimo. Išvados dėl 2016 m. nepasikeistų, jeigu į vertinimą nebūtų įtrauktas išskirtinio atvykstančių pabėgėlių srauto poveikis biudžetui. Jeigu politika nesikeis, esama rizikos, kad nuo rekomenduojamo koregavimo bus daug nukrypta 2017 m. Prognozuojama, kad skolos santykis su BVP ir toliau didės ir 2017 m. sieks 66,9 %. Remdamasi stabilumo programos vertinimu ir atsižvelgdama į Komisijos 2016 m. pavasario prognozę, Taryba mano, jog esama rizikos, kad Suomija nesilaikys Stabilumo ir augimo pakto nuostatų. Todėl siekiant užtikrinti, kad būtų laikomasi nuostatų 2016 m. ir 2017 m., reikės papildomų priemonių;

- (7) numatoma, kad dėl visuomenės senėjimo ir mažėjančios darbo jėgos, išlaidos pensijoms, sveikatos ir ilgalaikiai priežiūrai padidės nuo 23,1 % 2013 m. iki 26,9 % BVP 2030 m. 2016 m. sausio mėn. Suomija pradėjo vykdyti pensijų reformą, pagal kurią nuo 2027 m. teisės aktais nustatytas pensinis amžius bus susietas su tikėtinos gyvenimo trukmės pokyčiais. Savivaldybių teikiamos socialinės ir sveikatos priežiūros paslaugos sudaro 10 % BVP. Numatoma, kad jeigu sistema nebus pertvarkyta, tos išlaidos, vertinant nominaliai, didės 2,4 % per metus ir taip pat didės kaip BVP dalis. Sutarta dėl pagrindinio visapusiškos administracinės reformos ir sveikatos priežiūros bei socialinių paslaugų restruktūrizavimo plano. Pagrindiniai reformos tikslai apima tvarumo atotrūkio sumažinimą 3 mlrd. EUR ilguoju laikotarpiu geriau kontroliuojant išlaidas. Tai bus pasiekta integruojant paslaugas, konsoliduojant paslaugų organizavimą ir jas skaitmeninant. Kad reforma galėtų būti įgyvendinama nuo 2019 m., kaip planuota, dar turi būti išsamiai nustatyti visi reformos elementai ir pokyčių valdymo planai. Vyriausybė paskelbė, kad reformos įgyvendinimo priemonės bus paskelbtos 2016 m. pabaigoje. Iš reformos apimties ir griežto įgyvendinimo tvarkaraščio galima spręsti, kad įgyvendinti reformą bus nelengva. Todėl svarbu laiku priimti pasiūlymus dėl teisės aktų;
- (8) siekiant atkurti Suomijos konkurencingumą būtina keliais atžvilgiais pagerinti darbo rinkos veikimą. 2013 m. pabaigoje centralizuotai pasiekus susitarimą dėl darbo užmokesčio, suvestiniu lygmeniu darbo užmokestis didėjo nuosaikiai. Pagal tą susitarimą sutarto darbo užmokesčio metinis augimas sulėtėjo nuo 1,3 % 2013 m. paskutinįjį ketvirtį iki 0,5 % 2015 m. ketvirtąjį ketvirtį. 2015 m. birželio mėn. socialiniai partneriai nutarė susitarimą pratęsti ir 2016 m. Vis dėlto darbo našumo augimas dar neatsigavo ir todėl numatoma, kad nominaliosios vienetui tenkančios darbo sąnaudos didės, nors ir lėčiau. Vyko derybos siekiant atkurti sąnaudų konkurencingumą. 2016 m. vasario 29 d. socialiniai partneriai sutarė dėl konkurencingumo pakto. Kad susitarimas galėtų būti įgyvendintas, pagal jį turi būti priimti atskiriems sektoriams skirti susitarimai. Konkurencingumo paktą papildys socialinių partnerių sutartos priemonės siekiant užtikrinti didesnę darbo rinkos lankstumą ir naują darbo užmokesčio didėjimo modelį, susiejant darbo užmokestį kituose sektoriuose su darbo užmokesčiu išorės konkurenciją patiriančiuose sektoriuose. Svarbu darbo rinkos priemones įgyvendinti taip, kad būtų visapusiškai atsižvelgiama į socialinių partnerių vaidmenį;

- (9) dėl mažėjančio darbingo amžiaus gyventojų skaičiaus svarbu didinti dalyvavimo darbo rinkoje lygį. Tam reikia toliau dėti pastangas, kad į darbo rinką būtų integruoti vyresnio amžiaus darbuotojai, jaunimas, ilgalaikiai bedarbiai ir žemos kvalifikacijos darbuotojai. Užimtumo lygis nuo prieš krizę buvusio aukščiausio lygio (70,6 % 2008 m.) sumažėjo daugiau kaip dviem procentiniais punktais iki 68,5 % 2015 m., o nedarbas padidėjo nuo 6,4 % iki 9,4 %. Pagyvenusių žmonių užimtumo lygis palaipsniui didėjo, tačiau išliko kai kurių ankstyvo pasitraukimo iš darbo rinkos galimybių, konkrečiai susijusių su pratęstu bedarbio pašalpų mokėjimu vyresnio amžiaus darbuotojams iki išėjimo į pensiją (bedarbio pašalpos išsaugojimo priemonė); jeigu jos nebus sumažintos, jos galėtų apriboti teigiamą 2016 m. pradėtos vykdyti pensijų reformos poveikį. Bedarbio pašalpos išsaugojimo priemonės parametų pakeitimų, padarytų vykdant ankstesnę pensijų reformą, poveikis bus įvertintas 2019 m. 2008–2014 m. labai padidėjo ilgalaikio nedarbo lygis – nuo 1,2 % iki 1,9 % visos darbo jėgos, nepaisant to, kad daug ilgalaikių bedarbių galiausiai pasitraukia iš darbo jėgos. Jaunimo nedarbas 2015 m. padidėjo iki 22,4 %. Prasti darbo rinkos rezultatai didžiausią poveikį daro žemos kvalifikacijos darbuotojams. Mažinant aktyvios darbo rinkos politikos biudžetą tuo metu, kai tokių priemonių poreikis didėja, galėtų pakenkti pirmiau nurodytų grupių asmenų grįžimo į darbą galimybėms. Kalbant apie aktyvumo skatinimą, sudėtinga skirtingų rūšių išmokų sistema gali lemti didelį neveiklumo lygį ir mažo darbo užmokesčio spąstus. Spręsti tų spąstų problemą ir nustatyti teigiamas paskatas priimti darbo pasiūlymą, pavyzdžiui, tobulinti galimybę derinti darbą su išmokomis, itin svarbu atsižvelgiant į aktyvios darbo rinkos politikos biudžeto mažinimą. Tai, kad 2015 m. į Suomiją atvyko gana daug migrantų ir pabėgėlių, galėtų padėti atsverti visuomenės senėjimo padarinius, tačiau tik tuo atveju, jei jie bus sėkmingai integruoti į darbo rinką ir švietimo sistemą. Darbo rinkoje yra paklausos ir pasiūlos atitikimo problemų, iš dalies dėl struktūrinių ekonomikos pokyčių, nes naujos darbo vietos kuriamos ne tuose geografiniuose rajonuose ir pramonės šakose, kuriuose jos buvo prarastos. Reikalingos priemonės, kuriomis būtų didinama įperkamo būsto Helsinkio regione pasiūla, ir veiksminga politika siekiant padėti žmonėms atnaujinti savo gebėjimus ir susirasti darbą;

- (10) verslo aplinka Suomijoje yra tokia pat gera arba geresnė nei kitose išsivysčiusios ekonomikos šalyse. Vis dėlto nepakankama konkurencija, visų pirma paslaugų, daugiausia skirtų vietos rinkai, tokių kaip mažmeninės prekybos ir transporto paslaugų, rinkoje, neigiamai veikia bendrą Suomijos ekonomikos konkurencingumą. Įmonės perteklinius reguliavimo reikalavimus įvardijo kaip patekimo į rinką ir augimo kai kuriose rinkose kliūtis. Siekiant skatinti verslumą ir investicijas reikia spręsti šių perteklinių reikalavimų problemą. Mažmeninės prekybos sektoriuje pertvarkius planavimo taisykles bus nustatytos lankstesnės taisyklės dėl parduotuvių dydžio ir vietos. Užsienio prekybai atviras sektorius toliau restruktūrizuojasi ir jam būtų naudinga plėtoti naujas rinkas, produktus ir paslaugas, ypač turinčius didelę pridėtinę vertę. Skatinti struktūrinius pokyčius galėtų padėti politika, kuria remiama įmonių plėtra, tarptautinimas ir inovacijos. 2015 m. rudenį buvo priimta teisės aktų pakeitimų, tačiau dauguma jų bus įgyvendinti tik 2016–2018 m. Vyriausybė paskelbė, kad bus vykdomos tolesnės struktūrinės reformos siekiant padidinti konkurenciją rinkoje;
- (11) atsižvelgdama į Europos semestrą, Komisija atliko išsamią Suomijos ekonominės politikos analizę ir ją paskelbė 2016 m. šalies ataskaitoje. Be to, ji įvertino stabilumo programą ir nacionalinę reformų programą, taip pat veiksmus, kurių Suomija ėmėsi atsižvelgdama į ankstesniais metais jai skirtas rekomendacijas. Komisija įvertino ne tik jų svarbą tvariai fiskalinei ir socialinei bei ekonominei Suomijos politikai, bet ir tai, kaip laikomasi ES taisyklių ir gairių, nes ES lygio priemonėmis prisidedant prie būsimų nacionalinių sprendimų būtina stiprinti bendrą ES ekonomikos valdymą. Rekomendacijos atsižvelgiant į Europos semestrą pateiktos toliau išdėstytose 1–3 rekomendacijose;
- (12) atsižvelgdama į šį vertinimą, Taryba išnagrinėjo stabilumo programą; jos nuomonė⁵ pateikta visų pirma toliau išdėstytoje 1 rekomendacijoje,
- (13) atsižvelgdama į Komisijos nuodugnios apžvalgos ir šio vertinimo rezultatus, Taryba išnagrinėjo nacionalinę reformų programą ir stabilumo programą. Jos rekomendacijos pagal Reglamento (ES) Nr. 1176/2011 6 straipsnį pateiktos toliau išdėstytose 2 ir 3 rekomendacijose,

⁵ Pagal Reglamento (EB) Nr. 1466/97 5 straipsnio 2 dalį.

REKOMENDUOJA Suomijai 2016–2017 m. imtis šių veiksmų:

1. Užtikrinti bent 0,5 % BVP metinį fiskalinį koregavimą 2016 m. ir 0,6 % BVP 2017 m. siekiant vidutinio laikotarpio biudžeto tikslo. Panaudoti visas nenumatytas papildomas pajamas, kad būtų greičiau mažinamas valdžios sektoriaus bendrosios skolos santykis. Užtikrinti, kad būtų laiku priimta ir įgyvendinta administracinė reforma, siekiant padidinti socialinių ir sveikatos priežiūros paslaugų išlaidų efektyvumą.
2. Atsižvelgiant į socialinių partnerių vaidmenį užtikrinti, kad taikant darbo užmokesčio nustatymo sistemą būtų skatinamas derėjimasis dėl darbo užmokesčio vietos lygmeniu ir šalinamas nelankstumas, taip didinant konkurencingumą ir skatinant labiau į eksportą orientuotus pramonės metodus. Didinti paskatas priimti darbo pasiūlymus ir užtikrinti tikslines ir pakankamas aktyvios darbo rinkos politikos priemones, įskaitant migrantų kilmės asmenims skirtas priemones. Imtis priemonių, kuriomis būtų mažinami regioniniai skirtumai ir gebėjimų paklausos ir pasiūlos neatitiktis.
3. Toliau dėti pastangas didinti konkurenciją paslaugų sektoriuje, įskaitant mažmeninės prekybos rinką. Skatinti verslumą ir investicijas, be kita ko, mažinant administracinę ir reguliavimo našta, kad būtų skatinama didelę pridėtinę vertę turinčių produktų gamyba.

Priimta Briuselyje

Tarybos vardu
Pirmininkas
